

Miljøstiftelsen *Genesis*
Elvetun
1900 FETSUND
<http://www.nu.no/genesis>

Til Nærings- og Handelsdepartementet

Deres ref: 200601479

Oslo, 6. oktober 2006

Høringssvar: Tiltredelse til Den europeiske patentkonvensjonen (EPC) m.m.

Sammendrag

Miljøstiftelsen Genesis vurderer utredningen om norsk tiltredelse til EPC, kommenterer de prinsipielle forskjellene på det norske Patentstyret og EPO, påpeker forskjellen på dagligdags-engelsk og engelske patentsøknader, analyserer Norges internasjonale brobyggerrolle for bevaring og bærekraftig bruk av biologisk mangfold, og konkluderer med å fraråde norsk EPC-medlemskap.

1. Mangelfull utredning

Miljøstiftelsen Genesis synes det er oppsiktsvekkende at arbeidsgruppa som har vurdert konsekvensene av norsk tiltredelse til EPC kun bestod av representanter fra NHD, UD, JD og Patentstyret. I det minste burde denne arbeidsgruppa ha inkludert representanter fra Miljøverndepartementet og Landbruks- og Matdepartementene. Disse departementene representerer Norge internasjonalt og spiller den brobyggerrollen Norge ønsker å opprettholde i de ulike internasjonale fora der immaterialrett og bevaring/bærekraftig bruk av biologisk mangfold diskuteres. Dette inkluderer bl.a. partsmøtene til CBD og ITPGRFA, foruten TRIPS-rådet og WIPO. Imidlertid refererer ikke arbeidsgrupperapporten til hverken CBD eller ITPGRFA en eneste gang. Dette vitner tydelig om gruppas manglende kunnskap om hva Norges brobyggerrolle faktisk innebærer og om det kompliserte forholdet mellom miljøavtaler og immaterialrett.

Det hadde fra et demokratisk ståsted vært hyggelig om representanter for det sivile samfunn også var blitt konsultert da NHD utarbeidet premissene for debatten om norsk tiltredelse til EPC.

2. Avgivelse av suverenitet

Høringsbrevet lyder: "Etter tiltredelse vil trolig ca. 80 % av patentsøknadene som gjelder Norge bli inngitt til EPO. EPO avgjør søknaden uten medvirkning fra Patentstyret." Miljøstiftelsen Genesis støtter ikke denne avgivelsen av suverenitet til EPO.

Hovedårsaken til dette er at Patentstyret i Norge består av offentlig ansatte tjenestefolk som lønnes av staten. I motsetning til det norske Patentstyret er EPO i München et organ som lever av å utstede patenter. Det er en rekke eksempler på at EPO på eget initiativ har utvidet patenteringsadgangen i Europa, og det er grunn til å tro at dette har sammenheng med at dette sikrer EPOs eksistens og lønningsposene til de ansatte.

Det er korrekt at patentregelverket i Norge i dag er harmonisert med EPC. Dette er imidlertid ikke det samme som at patentpraksisen i Norge og EPO vil være identisk i framtida – blant annet på grunn av den prinsipielle forskjellen på EPO og det norske Patentstyret vi har skissert ovenfor.

3. Språk er makt

Mange norske bedrifter og insitiasjoner er vant til å bruke engelsk som arbeidsspråk. Dermed virker det ikke umiddelbart uproblematisk at søknader levert på engelsk til EPO skal kunne få gyldighet i Norge. Imidlertid er det verd å merke seg at engelske patentsøknader skrives i et juridisk-teknisk språk som er umulig å forstå for andre enn eksperter. Derfor vil det utgjøre en stor barriere for norske små og mellomstore bedrifter å måtte forholde seg til patenter utstedt av EPO.

Svekkelsen av det norske Patentstyret vil også ramme spesielt små og mellomstore bedrifter, samt frivillig sektor og representanter for massemedia som ønsker å forstå patentpolitikk og praksis.

4. Norge som brobygger

Tap av biologisk mangfold er en av de største miljøutfordringene vi står overfor i dag. Følgelig er det ekstra viktig å gjennomføre bestemmelsene i CBD og ITPGRFA som begge har som formål å bevare og sikre en bærekraftig bruk av biologisk mangfold, samt å sikre en rettferdig fordeleling av godene ved bruk av dette mangfoldet. For å nå 2010-målene om å stoppe tapet av biologisk mangfold, må alle disse tre målsetningene gjennomføres samtidig. En omfattende beskyttelse av immaterielle rettigheter til biologisk materiale sikrer ikke i seg selv en rettferdig fordelelse av godene. Dette er bakgrunne for at Norge ved innføringen av EUs patentdirektiv innførte en rekke avbøtende tiltak. Tidligere i år foreslo Norge i TRIPS-rådet at TRIPS-avtalen bør inkludere krav om å oppgi opprinnelsessted til genetisk materiale det søkes immateriell rettslig beskyttelse av.

Den nåværende regjerings stopp av Lars Sponheims forslag om norsk tiltredelse til UPOV 1991 vitner genuin forståelse for internasjonalt brobyggerarbeid. At rike Norge har beholdt tilknytningen til UPOV 1978 gir troverdighet internasjonalt og er et eksempler for andre land på hvordan de kan oppfylle kravene om *sui generis* beskyttelse av plantesorter som WTO-medlemmer. En norsk tilslutning til EPC vil imidlertid være et skritt i stikk motsatt retning.

5. Status for ”avbøtende tiltak”

Høringsbrevet beskriver av at 70% av patentsøknadene til Norge uansett ikke omfattes av de avbøtende tiltakene som ble innført ved implementeringen av EUs patentdirektiv. Dette blir brukt som et argument for norsk tilslutning til EPO. Miljøstiftelsen Genesis mener at dette er å snu saken på hodet. Den norske regjeringen bør heller innta en mer proaktiv rolle som pådriver for et bedre patentsystem nasjonalt og internasjonalt.

6. Konklusjon

Norsk tilslutning til EPO er mangelfullt utredet, undervurderer EPO sin rolle som selvstendig patentaktør, undervurderer ulempene ved at patenter skrevet på engelsk eller andre språk får gyldighet i Norge, svekker Norges internasjonale brobyggerrolle for bevaring og bærekraftig

bruk av biologisk mangfold, og svekker effekten av de avbøtende tiltakene som ble innført i forbindelse med implementeringen av EUs patentdirektiv.

Miljøstiftelsen Genesis vil derfor fraråde et norsk medlemskap i EPO.

Et norsk minstekrav burde være å gi klar beskjed om at EPO-medlemskap er uaktuelt før krav om oppgivelse av opprinnelsesland for biologisk materiale er obligatorisk ved alle søknader om biopatenter.

(sign)

Bell Batta Torheim og Marte Rostvåg Ulltveit-Moe
På vegne av Miljøstiftelsen *Genesis*